

آیین‌نامه آموزشی دوره دوم متوسطه

مصوب نهمصد و سی و دومین (۹۳۲) جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۷

آیین‌نامه آموزشی دوره دوم متوسطه با اعمال تغییرات در برخی از مواد و تبصره‌های آیین‌نامه آموزشی دوره سه ساله متوسطه روزانه (سالی - واحدی)، مصوب جلسه ۶۶۶ شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ ۱۳۸۰/۸/۳ و اصلاحیه جلسه ۸۵۶ شورای مذکور، تاریخ ۱۳۹۰/۱۲/۰۲، همسو با مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و مطابق با تغییرات ساختار نظام جدید آموزشی، با هدف‌ها و ساختار زیر تهیه و تدوین شده است.

فصل اول - هدف‌ها، اصول و ساختار:

ماده ۱- هدف کلی:

فراهم آوردن شرایط، زمینه‌ها و امکانات لازم و بسترهای قانونی و حقوقی برای تقویت و نهادینه سازی فرآیند تعلیم و تربیت در ساحت‌های شش‌گانه تربیتی دانش‌آموزان، توسعه آموزش‌های این دوره (نظری، فنی و حرفه‌ای، کاردانش) و ارتقای کیفیت، متناسب با نیازهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، با توجه به مقتضیات جغرافیایی مناطق و رعایت تناسب بین محتوای آموزشی، نیازها و شرایط سنی و ویژگی‌های جنسیتی دانش‌آموزان، براساس اصول زیر:

الف) تأکید بر امر تزکیه و تربیت دینی و تقویت آداب و مهارت‌های زندگی؛

ب) توسعه مهارت‌آموزی و اشتغال، برحسب نیازهای کشور و علاقه و استعداد افراد و ادامه تحصیل در آموزش عالی، بر اساس شرایط و امکانات محیط، با توجه به پیشرفت‌های علمی و فنی؛

ج) افزایش کمیت و ارتقای سطح کیفی و منزلت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای؛

د) توسعه و تقویت آموزش‌های متوسطه و ساماندهی آموزش‌های خارج از مدرسه، با فراهم آوردن زمینه استفاده حداکثری از مشارکت، امکانات و منابع سایر سازمان‌ها و دستگاه‌ها.

ماده ۲- ساختار:

نظام آموزش و پرورش دوره دوم متوسطه که در این آیین نامه، به اختصار « نظام متوسطه» نامیده می شود،

دارای سه شاخه تحصیلی «نظری»، «فنی و حرفه‌ای» و «کاردانش» به شرح زیر است:

الف- شاخه متوسطه نظری، مشتمل بر ۴ رشته «ریاضی - فیزیک»، «ادبیات و علوم انسانی»، «علوم تجربی» و

«علوم و معارف اسلامی» که مدارس مربوط به این شاخه «دبیرستان» نامیده می شوند.

ب- شاخه متوسطه فنی و حرفه‌ای که مدارس مربوط به این شاخه «هنرستان فنی و حرفه‌ای» نامیده می شوند.

ج- شاخه متوسطه کاردانش که مدارس مربوط به این شاخه «هنرستان کاردانش» نامیده می شوند.

هدف‌های شاخه‌های تحصیلی

الف) هدف‌های شاخه نظری:

۱- اعتلای سطح فرهنگ و دانش عمومی، شناسایی و تقویت شایستگی‌های تربیتی، فضائل اخلاقی، بینش

سیاسی و اجتماعی دانش‌آموزان برای دستیابی به زندگی مناسب؛

۲- شناخت بهتر استعداد و علاقه دانش‌آموزان و ایجاد زمینه مساعد برای هدایت آنان به مسیرهای تحصیلی

مناسب؛

۳- ایجاد آمادگی نسبی دانش‌آموزان برای ادامه تحصیل در آموزش عالی.

ب) هدف‌های شاخه فنی و حرفه‌ای:

۱- اعتلای سطح فرهنگ و دانش عمومی، شناسایی و تقویت شایستگی‌های تربیتی، فضائل اخلاقی، بینش

سیاسی و اجتماعی دانش‌آموزان برای دستیابی به زندگی مناسب؛

۲- شناخت بهتر استعداد و علاقه دانش‌آموزان و ایجاد زمینه مناسب برای کسب توانمندی‌ها و مهارت‌های لازم

و هدایت آنان به سمت اشتغال مفید؛

۳- ایجاد آمادگی نسبی دانش‌آموزان برای اشتغال و ادامه تحصیل در رشته‌های علمی - کاربردی.

ج) هدف‌های شاخه کاردانش:

- ۱- اعتلای سطح فرهنگ و دانش عمومی، شناسایی و تقویت شایستگی‌های تربیتی، فضائل اخلاقی، بینش سیاسی و اجتماعی دانش‌آموزان برای دستیابی به زندگی مناسب؛
- ۲- تربیت نیروی انسانی در سطوح نیمه‌ماهر، ماهر، استادکاری و سرپرستی، برای اشتغال در بخش‌های صنعت، کشاورزی و خدمات، متناسب با نیازهای منطقه و جامعه؛
- ۳- ایجاد آمادگی نسبی دانش‌آموزان برای اشتغال و ادامه تحصیل در رشته‌های خاص علمی - کاربردی.

فصل دوم- واحدهای درسی و طول مدت تحصیل:

ماده ۳- آموزش دوره دوم متوسطه، سالی واحدی و دارای ویژگی‌های زیر است :

- الف- فرآیند آموزش هر درس به‌طور پیوسته، در طول سال تحصیلی انجام می‌شود. آموزش بعضی از درس‌های شاخه فنی و حرفه‌ای در طول یک نوبت (اول یا دوم) به‌صورت مستقل ارائه و ارزشیابی می‌شود، مشروط بر آنکه برنامه این قبیل درس‌ها به صورت زوج و در دو نوبت متوالی تنظیم شود. در شاخه کاردانش، آموزش برخی از استانداردهای مهارتی (درس‌های مهارتی) در طول سال تحصیلی به پایان می‌رسد و ارزشیابی آن تا یک ماه پس از پایان آموزش یا حداکثر تا پایان آن نوبت انجام می‌شود.
- ب- محتوا، ساعات آموزش و میزان تأثیر هر درس در معدل‌گیری، براساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.
- ج- ارزشیابی هر یک از درس‌های دوره دوم متوسطه مستقل است و قبولی یا مردودی در هر درس تأثیری بر سایر درس‌ها ندارد.

ماده ۴- مدت دوره آموزش در دوره دوم متوسطه ۳ سال و تعداد واحدهای درسی مورد نیاز برای اتمام این دوره و اخذ دیپلم، حداقل ۹۶ واحد است.

تبصره ۱- هر واحد درس نظری در طول سال تحصیلی، معادل یک‌ساعت آموزش در هفته است. ساعت آموزش هر واحد درس عملی، معادل ۱/۵ تا ۴ برابر ساعت آموزش یک واحد درس نظری، قابل افزایش است. ساعات آموزش هر واحد درس نظری و عملی در مدارس استثنائی تا ۱/۵ برابر مفاد این ماده، برابر شیوه‌نامه‌ای که سازمان آموزش و پرورش استثنائی ابلاغ می‌کند، قابل افزایش است.

تبصره ۲- دانش‌آموزان «مدارس استثنایی» و «دانش‌آموزان تلفیقی در مدارس عادی»، با رعایت سایر شرایط، تا ۵ سال می‌توانند در مدارس روزانه ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۳- مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان، می‌تواند برای غنی‌سازی محتوای برنامه‌های درسی، «محتوای توسعه‌ای» ارائه کند. در ارزشیابی‌های نوبت اول و دوم، حداکثر ۵ نمره از نمره ارزشیابی مستمر و حداکثر ۵ نمره از نمره ارزشیابی پایانی (غیر از امتحانات نهایی)، به محتوای توسعه‌ای اختصاص می‌یابد.

ماده ۵- از اول مهرماه هر سال تا آخر شهریورماه سال بعد یک سال تحصیلی محسوب می‌شود. دوره آموزش از اول مهرماه هر سال آغاز و تا پایان خردادماه سال بعد ادامه می‌یابد و امتحانات پایانی نوبت دوم در خردادماه برگزار می‌شود.

تبصره ۱- ارائه و تکمیل آموزش مهارت و ارزشیابی پایانی آن دسته از استانداردهای مهارت شاخه کاردانش (درس‌های مهارتی) که آموزش آن‌ها تا پایان خردادماه به اتمام نمی‌رسد، تا پایان شهریورماه همان سال تحصیلی، به صورت رایگان بلامانع است.

تبصره ۲- درس کارآموزی در شاخه فنی و حرفه‌ای و درس کارورزی در شاخه کاردانش از تابستان پایه یازدهم تا پایان سال تحصیلی پایه دوازدهم، بر اساس شیوه‌نامه ابلاغی معاونت آموزش متوسطه، ارائه و اجرا می‌شود.

ماده ۶- در هر سال تحصیلی تمام واحدهای درسی هر پایه، برابر جداول مربوط، به دانش‌آموز ارائه می‌شود.

تبصره ۱- درس‌های پایه دهم پیش‌نیاز، درس‌های پایه‌های یازدهم و دوازدهم، محسوب نمی‌شود. برخی از درس‌ها، در پایه یازدهم، پیش‌نیاز پایه دوازدهم می‌باشد.

تبصره ۲- چنانچه درس‌های باقیمانده از پایه یازدهم پیش‌نیاز درس‌های پایه دوازدهم باشد، دانش‌آموزان پایه دوازدهم باید این درس‌ها را با رعایت ضوابط پیش‌نیاز، به همراه سایر درس‌های پایه دوازدهم، برابر مقررات و حداکثر تا سقف ۳۷ واحد انتخاب کنند.

تبصره ۳- دانش‌آموز پایه دوازدهم که قبلاً از درس پیش‌نیاز نمره نصاب قبولی (در رشته‌های شاخه نظری حداقل نمره ۷ و در رشته‌های شاخه فنی و حرفه‌ای برابر مقررات مربوط) کسب کرده باشد، مجاز به انتخاب درس‌های پیش‌نیاز و اصلی به صورت هم‌زمان، یا درس‌های اصلی مقدم بر درس‌های پیش‌نیاز، خواهد بود.

تبصره ۴- چنانچه درس‌های باقیمانده از پایه یازدهم پیش‌نیاز درس‌های پایه دوازدهم نباشد، انتخاب این درس‌ها به دوره تابستانی (شهریورماه) سال دوازدهم موکول می‌شود.

تبصره ۵- دانش‌آموزان پایه دوازدهم روزانه که در پایه یازدهم موفق به کسب حداقل نمره ۷ در درس‌های پیش‌نیاز نشده‌اند یا به دلیل انطباق نداشتن ساعات ارائه درس‌های پیش‌نیاز و اصلی در برنامه هفتگی مدارس، امکان انتخاب درس‌های پایه یازدهم را نداشته‌اند و تشکیل کلاس در فرصت‌های دیگر نیز برای آنان مقدور نیست، می‌توانند با موافقت شورای مدرسه و رعایت سایر ضوابط، از جمله سقف واحدهای مجاز، آن دسته از درس‌های پایه یازدهم را که پیش‌نیاز دروس پایه دوازدهم هستند، انتخاب کرده و در امتحانات نوبت اول و دوم آن درس‌ها شرکت کنند. در این صورت نمرات پایانی هر نوبت به عنوان نمرات مستمر آن نوبت نیز منظور و همانند سایر درس‌ها، برابر ماده ۲۵، اعلام نتیجه خواهد شد.

ماده ۷- چنانچه پس از برگزاری امتحانات خردادماه، تعدادی از دانش‌آموزان، در یک یا چند ماده درسی، شرایط قبولی را کسب نکنند، دوره تابستانی با رعایت موارد زیر برای آنان برگزار خواهد شد. شیوه‌نامه اجرایی این ماده از سوی وزارت آموزش و پرورش تدوین و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۱- برنامه آموزشی در این دوره به مدت ۶ هفته است و امتحانات این دوره، در نوبت شهریورماه برگزار می‌شود.

تبصره ۲- دانش‌آموزان دوره تابستانی مجاز خواهند بود حداکثر ۳۵ واحد از درس‌های باقیمانده (حداکثر ۱۰ واحد به صورت حضوری و مابقی به صورت غیر حضوری) را انتخاب کنند. در انتخاب واحدهای حضوری، اولویت با درس‌هایی است که دانش‌آموزان قبلاً آن‌ها را انتخاب نکرده‌اند. انتخاب همزمان درس‌های پیش‌نیاز و اصلی (دروس پایه بالاتر) برای دانش‌آموزان پایه دوازدهم در دوره تابستانی (شهریورماه) با رعایت سایر شرایط و ضوابط بلامانع است.

تبصره ۳- ساعات آموزش هفتگی درس‌های نظری و عملی در دوره تابستانی ۳ برابر ساعات آموزش هفتگی آن درس‌ها در طول سال تحصیلی، است.

تبصره ۴- دوره تابستانی، حتی المقدور در مدارس مربوط، تشکیل خواهد شد و برگزاری آن به صورت متمرکز و با برنامه ریزی و هماهنگی قبلی ادارات آموزش و پرورش ناحیه یا منطقه در یک یا چند مدرسه بلامانع است.

تبصره ۵- دانش آموزان پایه های دهم، یازدهم و دوازدهم در درس هایی که نمره قبولی کسب نکرده اند، می توانند بدون شرکت در کلاس های دوره تابستانی در امتحانات پایانی این دوره که در شهریورماه برگزار می شود، شرکت کنند.

تبصره ۶- ارائه خوشه درس های شایستگی های فنی و غیرفنی، در شاخه فنی و حرفه ای و استاندارد مهارت (درس های مهارتی) در شاخه کاردانش در دوره تابستانی پایه دوازدهم، به صورت حضوری مجاز نیست، لیکن با توجه به ماهیت این درس ها، ادارات آموزش و پرورش مناطق می توانند براساس ضوابطی که از سوی وزارت آموزش و پرورش اعلام می شود، برای دانش آموزان، دوره فشرده تقویتی تشکیل دهند.

ماده ۸- دانش آموزان پایه یازدهم می توانند درس های باقیمانده از پایه های دهم و یازدهم را در دوره تابستانی پایه یازدهم انتخاب کرده و در آزمون دروس مربوط شرکت کنند.

ماده ۹- دانش آموزان پایه دوازدهم چنانچه در پایان سال تحصیلی (شهریورماه) موفق به گذراندن برخی از درس های دوره متوسطه نشوند، می توانند حداکثر ۳۵ واحد از درس های باقیمانده را به صورت غیر حضوری انتخاب و در امتحانات دی ماه شرکت کنند.

تبصره ۱- چنانچه این قبیل دانش آموزان بخواهند در امتحانات دی ماه همان سال مدارس روزانه شرکت کنند، در فاصله زمانی موضوع این ماده از معافیت تحصیلی برخوردار خواهند بود و طول سال تحصیلی برای آنان تا پایان دی ماه سال بعد قابل افزایش است.

تبصره ۲- دانش آموزان مشمول این ماده می توانند بلافاصله پس از دوره تابستانی با رعایت مقررات، در مدارس بزرگسالان یا آموزش از راه دور ثبت نام کرده و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۳- چنانچه دانش آموزان موضوع این ماده، پس از شرکت در امتحانات دی ماه، موفق به گذراندن برخی درس ها نشده باشند، مجاز به ادامه تحصیل در مدارس روزانه نیستند. در این صورت می توانند برابر مقررات در مدارس بزرگسالان، مدارس آموزش از راه دور یا به صورت داوطلب آزاد ثبت نام کرده و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۴- در شاخه فنی و حرفه‌ای، دوره بزرگسالان و داوطلب آزاد، امتحانات طبق ضوابطی که از سوی معاونت آموزش متوسطه ابلاغ می‌شود، صرفاً برای آن عده از دانش‌آموزانی که شرایط تحصیل در دوره روزانه را از دست داده‌اند، برگزار می‌شود.

ماده ۱۰- دانش‌آموزانی که در درس یا درس‌هایی نمره قبولی کسب کرده باشند، مجدداً نمی‌توانند آن درس یا درس‌ها را انتخاب کنند.

ماده ۱۱- ساعات حضور دانش‌آموزان در برنامه‌های آموزشی و پرورشی شاخه نظری در هر هفته حداقل ۳۵ ساعت است و دانش‌آموزان موظفند در فاصله زمانی شروع تا پایان برنامه آموزش روزانه، در مدرسه حضور داشته باشند.

تبصره ۱- ساعات برنامه هفتگی دانش‌آموزان شاخه فنی و حرفه‌ای و کاردانش بر اساس برنامه مصوب هر رشته حداکثر تا ۴۰ ساعت خواهد بود.

تبصره ۲- برنامه هفتگی مدارس برای هر روز حداقل ۶ ساعت و حداکثر ۸ ساعت تنظیم می‌شود.

تبصره ۳- افزایش ساعات برنامه هفتگی دانش‌آموزان مدارس استعدادهای درخشان تا ۴۲ ساعت بلامانع است.

ماده ۱۲- حضور مرتب و منظم دانش‌آموزان در مدرسه و کلاس درس، در تمام ایام سال تحصیلی که مدرسه رسماً دایر می‌باشد، الزامی است. با دانش‌آموزان غایب، برابر مقررات انضباطی مندرج در آیین‌نامه اجرایی مدارس، رفتار خواهد شد.

تبصره - در شاخه‌های کاردانش و فنی و حرفه‌ای، دانش‌آموزانی که حسب مورد، برابر شیوه‌نامه‌های ابلاغی، از سوی مدیران مدارس، برای مهارت‌آموزی، کارورزی و کارآموزی به مراکز خارج از مدرسه معرفی می‌شوند، ملزم به رعایت مفاد این ماده خواهند بود.

ماده ۱۳- رسیدگی به موارد خاص آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان، برابر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش خواهد بود.

ماده ۱۴- دانش‌آموزان با نیازهای ویژه از گذراندن بخش عملی درس آمادگی دفاعی معاف‌اند، در این صورت نمره بخش نظری آنان به عنوان نمره این درس، منظور خواهد شد.

فصل سوم- مقررات ثبت نام و انتقال دانش آموزان:

ماده ۱۵- به منظور برنامه ریزی، سازماندهی، نظارت و ارزشیابی امور مربوط به ثبت نام دانش آموزان، همه ساله قبل از آغاز ثبت نام در ادارات کل آموزش و پرورش و مناطق و نواحی آموزشی، ستاد ثبت نام، مرکب از افراد ذیربط، با انتخاب و زیر نظر مدیرکل یا رئیس اداره آموزش و پرورش، تشکیل می شود.

ماده ۱۶- ثبت نام دانش آموزان ورودی پایه دهم با حضور پدر، مادر یا ولی قانونی وی و در پایه های یازدهم و دوازدهم و همچنین انتخاب رشته و واحد درسی، با حضور خود دانش آموز انجام می شود.

تبصره ۱- دانش آموزانی که بنا به دلایلی، از جمله بیماری یا هر علت دیگری، نمی توانند برای ثبت نام در مدرسه حضور یابند، باید امور ثبت نام آنان در موعد مقرر، توسط ولی قانونی آنان انجام شود.

تبصره ۲- ثبت نام و تحصیل مجدد دانش آموزان غیر مشمول که ترک تحصیل داشته اند، با رعایت سایر شرایط، بلامانع است.

تبصره ۳- ضوابط ورود به هنرستان های رشته های موسیقی، توسط حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی و مرکز گسترش آموزش های هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، حسب مورد، تعیین و اعلام می شود.

تبصره ۴- ثبت نام دانش آموزان با نیازهای ویژه که علی رغم محدودیت و مشکلات جسمی یا حسی از هوش بهنجار برخوردار بوده و با استفاده از خدمات خاص آموزشی و توانبخشی می توانند در مدارس عادی به تحصیل پردازند (دانش آموز مشمول آموزش به روش تلفیقی)، با ارائه معرفی نامه از مدیریت اداره آموزش و پرورش استثنایی صورت می گیرد.

تبصره ۵- پذیرش دانش آموز در مدارس استعدادهای درخشان، تابع ضوابط و مقررات خاص خواهد بود.

ماده ۱۷- ثبت نام و تحصیل دانش آموزان در مدارس، اعم از دولتی و غیر دولتی، به تفکیک جنسیت انجام می شود.

ماده ۱۸- همه دانش آموزان، از نیمه اول تیرماه تا حداکثر پایان شهریورماه هر سال تحصیلی، ثبت نام می شوند.

ماده ۱۹- حداکثر سن ثبت نام برای ورود به دوره دوم متوسطه ۱۸ سال تمام است.

تبصره ۱- ملاک محاسبه سن دانش آموز برای ثبت نام، اول مهرماه هر سال خواهد بود.

تبصره ۲- حداکثر سن ادامه تحصیل دانش آموزان پسر، با رعایت قوانین و مقررات نظام وظیفه عمومی، ۲۰ سال تمام و برای دانش آموزان دختر ۲۲ سال تمام است.

تبصره ۳- دانش آموزان پسری (پایه دوازدهم با رعایت تبصره ۱ ماده ۹) که در حین سال تحصیلی به حداکثر سن مجاز (۲۰ سال تمام) برسند، تا پایان همان سال تحصیلی می توانند در مدارس روزانه ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۴- دانش آموزان مدارس بزرگسالان، مدارس آموزش از راه دور و داوطلبان آزاد متقاضی ورود به پایه های یازدهم یا دوازدهم مدارس روزانه، با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، می توانند در مدارس ثبت نام کرده و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۵- حداکثر سن برای دانش آموزان با نیازهای ویژه، مشمول آموزش به روش تلفیقی، در هر یک از پایه های تحصیلی دوره متوسطه دو سال بیشتر از حداکثر سن دانش آموزان عادی است.

ماده ۲۰- مدارک مورد نیاز برای ثبت نام دانش آموز به شرح زیر است:

الف- مدارک مورد نیاز برای ثبت نام در پایه دهم:

۱- تصویر صفحه اول شناسنامه که با اصل آن مطابقت داده شده و ممهور به مهر و امضای مدیر مدرسه باشد.
تبصره ۱- در صورت وجود تغییرات و توضیحات در شناسنامه، ارائه تصویر صفحه توضیحات نیز ضروری است.

تبصره ۲- شناسنامه دانش آموزی که به سن ۱۵ سال تمام رسیده است، باید عکس دار باشد.

۲- عکس مناسب و با کیفیت به تعداد مورد نیاز.

۳- گواهی نامه پایان دوره اول متوسطه یا گواهی موقت قبولی پایه نهم.

۴- نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی.

۵- معرفی نامه از اداره آموزش و پرورش استثنایی استان، مبنی بر نوع و میزان معلولیت برای دانش آموزان با نیازهای ویژه (به روش تلفیقی)

ب- مدارک مورد نیاز برای ثبت نام در پایه یازدهم:

۱- مدارک مربوط به سوابق تحصیلی پایه دهم.

ج- مدارک مورد نیاز برای ثبت نام در پایه دوازدهم:

۱- مدارک مربوط به سوابق تحصیلی پایه های دهم و یازدهم.

۲- کارنامه های تطبیق برای دانش آموزان تطبیقی.

تبصره- در صورت تغییر در مدارک هویتی دانش آموز، دریافت مدارک جدید الزامی است.

ماده ۲۱- اتباع خارجی و فرزندان آنان، پناهندگان و رانده شدگان دیگرکشورها برای ثبت نام، باید مدارک هویتی، اقامتی و پناهندگی معتبر و مورد تایید مراجع ذیربط ارائه دهند.

ماده ۲۲- کارنامه ها و گواهی های تحصیلی صادره از مدارس با امضای معاون اجرایی یا فردی که عهده دار این مسئولیت است و مهر و امضای مدیر مدرسه، دارای اعتبار خواهد بود.

تبصره ۱- صدور تأییدیه ارزش تحصیلی به عهده اداره آموزش و پرورش منطقه است.

تبصره ۲- صدور گواهی نامه پایان تحصیلات دوره متوسط، برابر مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش انجام می گیرد.

تبصره ۳- لازم است کارنامه ها و مدارک تحصیلی دانش آموزان متقاضی انتقال و ادامه تحصیل در سایر مناطق، از سوی اداره آموزش و پرورش منطقه مبدأ تایید و مهر و امضا شود.

ماده ۲۳- انتقال دانش آموز در طول سال تحصیلی از یک مدرسه به مدرسه دیگر با موافقت «اداره آموزش و پرورش مقصد» و حداکثر تا یک ماه قبل از شروع امتحانات پایانی نوبت دوم بلامانع است. در این صورت مدارک، پرونده تحصیلی و نمرات مربوط به ارزشیابی طول سال تحصیلی وی، باید پس از مهر و امضا مدرسه مبدأ با تأیید اداره آموزش و پرورش، در موعد مقرر به «مدرسه مقصد» ارسال شود. انتقال دانش آموز در محدوده یک منطقه آموزشی با هماهنگی دو مدرسه مبدأ و مقصد و موافقت اداره آموزش و پرورش، با رعایت مقررات و در مهلت تعیین شده، بلامانع است.

تبصره ۱- پرونده تربیتی - تحصیلی دانش آموز به صورت محرمانه باید به «مدرسه مقصد» ارسال شود.

تبصره ۲- صحت ریزنمرات و سوابق تحصیلی دانش‌آموزان انتقالی از سوی اداره آموزش و پرورش مقصد، ظرف مدت یک هفته بعد از انتقال از اداره آموزش و پرورش مبدأ، استعلام و پاسخ استعلام نیز حداکثر تا یک‌ماه بعد از آن ارسال شود.

تبصره ۳- انتقال دانش‌آموزان بین مدارس استعدادهای درخشان، در صورت دارا بودن نمره آزمون ورودی در سطح حداقل نمره مدرسه مقصد و وجود ظرفیت خالی در آن مدرسه در داخل استان با موافقت اداره کل آموزش و پرورش استان و از یک استان به استان دیگر، با موافقت اداره کل آموزش و پرورش استان مقصد، مجاز خواهد بود.

تبصره ۴- انتقال بین مدارس استعدادهای درخشان یک شهرستان، در سال نخست پذیرش، ممنوع است.

ماده ۲۴- مدیرمدرسه باید همه مدارک دانش‌آموزی را که با گواهی موقت ثبت‌نام کرده است، حداکثر تا پایان مهرماه به صورت مکتوب از محل تحصیل قبلی وی درخواست کند؛ مدیر مدرسه مبدأ نیز بلافاصله پس از وصول درخواست، باید همه مدارک تحصیلی دانش‌آموز را، پس از تکمیل، برابر مقررات به مدرسه مقصد ارسال کند.

تبصره- چنانچه مدارک و سوابق تحصیلی دانش‌آموزی در موعد مقرر در مدرسه مقصد کامل نشود و به تبع آن برای دانش‌آموز حقیقی ایجاد یا حقیقی از او تضييع شود، مسئولیت آن، حسب مورد، به عهده مدیر مدرسه مبدأ یا مقصد خواهد بود.

ماده ۲۵- مدیر مدرسه موظف است حداکثر تا یک‌ماه پس از آغاز سال تحصیلی پرونده تحصیلی تمامی دانش‌آموزان، از جمله دانش‌آموزان جدید خود را بررسی و در صورت مشاهده نقص، آن را رفع کند.

تبصره- چنانچه دانش‌آموزی بر خلاف مقررات به یک رشته تحصیلی هدایت شده یا در درس یا درس‌هایی، قبول اعلام شده باشد، نسبت به تعیین وضعیت استحقاقی وی طبق مقررات اقدام شود. لیکن چنانچه بعد از موعدمقرر نقص پرونده بر طرف نشده باشد، لازم است پرونده این دانش‌آموز، برابر مقررات، برای اقدام بعدی به اداره آموزش و پرورش متبوع ارسال شود.

ماده ۲۶- مدیران مدارس باید دفتر آمار دانش‌آموزان را حداکثر یک‌ماه پس از آغاز سال تحصیلی یا دوره تابستانی تکمیل و به تایید اداره آموزش و پرورش مربوط رسانده و برابر مقررات مسدود کنند.

فصل چهارم- شرایط ثبت نام و تحصیل دانش آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی:

ماده ۲۷- دانش آموزان پسر از اول ماهی که در آن ماه، وارد سن ۱۹ سالگی می شوند، مشمول نظام وظیفه شناخته می شوند.

تبصره ۱- ملاک رسیدگی به وضعیت دانش آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی، تاریخ تولد مندرج در شناسنامه اولیه آنان است و تغییرات بعدی ملاک عمل نخواهد بود.

تبصره ۲- برای دانش آموزانی که شناسنامه اولیه آنان به حکم دادگاه باطل شده است، شناسنامه جدید، ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۲۸- چنانچه دانش آموزی پس از ثبت نام، با عذر موجه غیبت کند و این غیبت تا پایان سال تحصیلی ادامه یابد و در امتحان هیچ یک از درس ها در خردادماه و شهریورماه شرکت نکند، آن سال تحصیلی برای وی وقفه تحصیلی محسوب می شود.

تبصره - وقفه تحصیلی و غیبت موجه ترک تحصیل تلقی نمی شود. تشخیص غیبت موجه بر اساس دلایل و مدارک ارائه شده، با مدیرمدرسه است.

ماده ۲۹- دانش آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی که سه ماه یا بیشتر به طور متوالی غیبت غیرموجه داشته باشند، به عنوان تارک تحصیل از مدرسه اخراج می شوند.

تبصره ۱- مدیرمدرسه موظف است مراتب ترک تحصیل این قبیل افراد را برابر مقررات، به حوزه نظام وظیفه عمومی ذی ربط اعلام کند.

تبصره ۲- چنانچه دانش آموز واجد شرایط، در موعد مقرر، برابر ضوابط در مدرسه ثبت نام نکند، مدیرمدرسه موظف است، برابر مفاد این ماده، ترک تحصیل وی را اعلام کند.

ماده ۳۰- شرکت در امتحانات داوطلب آزاد (متفرقه)، از نظر مقررات نظام وظیفه عمومی ترک تحصیل محسوب می شود و برای این گروه از داوطلبان، معافیت تحصیلی صادر نخواهد شد.

ماده ۳۱- ثبت نام و ادامه تحصیل دانش آموزان مشمول نظام وظیفه عمومی که ترک تحصیل کرده اند، مجاز نخواهد بود و در صورت رفع ممنوعیت قانونی از سوی نظام وظیفه عمومی، ادامه تحصیل آنان بلامانع خواهد بود.

تبصره- چنانچه تاریخ اعزام (مندرج در دفترچه آماده به خدمت دانش آموز، بدون مهر غیبت) حداقل تا پایان خردادماه همان سال تحصیلی باشد، می تواند با رعایت سایر شرایط در همان سال تحصیلی ثبت نام کرده و ادامه تحصیل دهد.

ماده ۳۲- مدیر مدارس پسرانه باید مشخصات دانش آموزان مشمول نظام وظیفه را به صورت انفرادی و برای هر مشمول فقط یکبار، به منظور استفاده از معافیت تحصیلی، برابر مقررات، از طریق مراجع ذی ربط به حوزه نظام وظیفه عمومی ذی ربط اعلام کند. (این موضوع شامل دانش آموزان دارای نقص عضو و استثنایی نیز می شود)

ماده ۳۳- مدیران مدارس موظفند مراتب ترک تحصیل یا فراغت از تحصیل دانش آموزان مشمول خود را برابر مقررات از طریق مراجع ذی ربط به حوزه نظام وظیفه مربوط اعلام نمایند.

تبصره ۱- دانش آموزی که از معافیت تحصیلی استفاده می کند، در صورتی که قصد ادامه تحصیل در مدارس بزرگسالان یا آموزش از راه دور را داشته باشد، نیازی به اعلام مشخصات وی به حوزه نظام وظیفه نیست.

تبصره ۲- دانش آموزان اتباع خارجی که برابر مقررات در مدارس ایرانی تحصیل می کنند، مشمول قانون نظام وظیفه عمومی نیستند.

فصل پنجم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی:

ماده ۳۴- هدف های سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی به شرح زیر است:

۱- دریافت بازخوردهای موثر از میزان کسب شایستگی ها و بهبود، هدایت و ارتقای عملکرد تحصیلی دانش آموز در موقعیت های مختلف؛

۲- تعیین میزان پیشرفت آموزشی و پرورشی و تغییرات رفتاری دانش آموز و آگاه کردن دانش آموزان و اولیای آنان از میزان پیشرفت و عملکرد تحصیلی و تربیتی آنان؛

۳- تشخیص نارسایی های یادگیری دانش آموز و تلاش برای رفع آن ها؛

۴- شناخت استعدادها، علائق و رغبت های دانش آموزان و هدایت آنان در زمینه شغلی و تحصیلی؛

- ۵- تقویت انگیزه، روحیه تلاش و ایجاد رقابت‌های سالم در دانش‌آموزان؛
- ۶- سنجش کیفیت و محتوای برنامه‌ها و عوامل مؤثر در آموزش از طریق تحلیل نتایج ارزشیابی‌ها، به منظور یافتن نارسایی‌ها و رفع آن‌ها؛
- ۷- حصول اطمینان از کسب شرایط لازم برای ارتقا به مراحل تحصیلی یا سطوح مهارتی بالاتر؛
- ۸- شناسایی نقاط قوت و ضعف و ارزیابی کارایی نظام آموزشی، اصلاح فرآیندها و روش‌ها و زمینه سازی برای ارتقای کیفیت آن.
- ماده ۳۵-** ارزشیابی دانش‌آموزان در هر درس با هدف‌های مشخص شده زیر، به سه صورت ورودی (آغازین)، تکوینی (مستمر) و پایانی (تراکمی) انجام می‌شود:
- الف-** ارزشیابی ورودی (آغازین): به منظور آگاهی از توانایی‌ها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای ورود مناسب به فرآیند تعلیم و تربیت و جبران نارسایی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز در آغاز سال تحصیلی توسط معلمان انجام می‌شود.
- ب-** ارزشیابی تکوینی (مستمر): به منظور تقویت اعتماد به نفس، تحکیم آموخته‌های دانش‌آموز، بهبود فرآیند تعلیم و تربیت، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش‌آموزان و پرورش روحیه تحقیق، تفکر، تلاش، ابتکار و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش‌آموزان، اولیا و اتخاذ روش‌های مناسب انجام می‌شود.
- ج-** ارزشیابی پایانی (تراکمی): به منظور حصول اطمینان از میزان تحقق هدف‌های آموزشی و پرورشی و حصول اطمینان لازم برای احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.
- ماده ۳۶-** ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های آموزشی-تربیتی و به شیوه‌های گوناگون، با استفاده از آزمون‌های کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست وارسی، مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش، ابتکار و خلاقیت و نظایر آن انجام و نتایج این ارزشیابی‌ها در هر ماده درسی در هر سال تحصیلی در دو نوبت منظور می‌شود.
- ماده ۳۷-** ارزشیابی پایانی (تراکمی) در طول سال تحصیلی، در دو نوبت اول و دوم، انجام می‌شود. ارزشیابی پایانی نوبت اول از حدود پنجاه درصد اول محتوای برنامه درسی در دی‌ماه و ارزشیابی پایانی نوبت دوم از تمام

محتوای برنامه درسی (۵ نمره از محتوای نیمه اول برنامه درسی و ۱۵ نمره از محتوای نیمه دوم برنامه درسی) در خردادماه به عمل می‌آید.

تبصره ۱- ارزشیابی پایانی شهریورماه و همچنین امتحانات نهایی و دروس غیرحضور، از همه محتوای برنامه درسی به عمل می‌آید.

تبصره ۲- در شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش، نمره هر نوبت درس‌هایی که آموزش آن در طول نوبت اول یا دوم ارائه و پایان می‌یابد، به عنوان نمره پایانی آن درس، منظور می‌شود.

تبصره ۳- در شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش، شیوه‌نامه نحوه ارزشیابی دروس شایستگی‌های فنی و غیرفنی از سوی معاونت آموزش متوسطه تهیه و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۴- در شاخه کاردانش، ارزشیابی پایانی هر استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) پس از اتمام آموزش آن در دو بخش نظری و عملی، از تمام محتوای آن استاندارد یا درس مهارتی توسط یا با نظارت دستگاه متولی مربوط به عمل می‌آید و چنانچه دانش‌آموزی از یکی از بخش‌های نظری یا عملی استانداردهای مهارتی (درس‌های مهارتی) نمره قبولی کسب کند، این نمره تا اخذ نمره قبولی از بخش دیگر، معتبر خواهد بود.

ماده ۳۸- دانش‌آموزان پایه دوازدهم هر یک از شاخه‌های تحصیلی، چنانچه تا پایان تابستان موفق به گذراندن درس‌های پایه مربوط، اعم از نهایی و غیرنهایی و باقیمانده درس‌های پایه‌های دهم و یازدهم نشوند، می‌توانند در امتحانات دروس مربوط در دی‌ماه شرکت کنند.

تبصره - چنانچه دانش‌آموزی پس از برگزاری امتحانات دی‌ماه نیز موفق به گذراندن همه واحدهای درسی رشته مربوط نشود، می‌تواند برابر مقررات، در مدارس بزرگسالان، آموزش‌ازراه‌دور یا به صورت داوطلب آزاد ثبت‌نام و نسبت به گذراندن باقیمانده درس‌های خود اقدام کند.

ماده ۳۹- برنامه‌ریزی و نظارت بر امتحانات پایانی غیرنهایی نوبت اول، دوم، شهریور و دی‌ماه به عهده مدیر مدرسه است که با عنایت به تقویم اجرایی، تنظیم و با همکاری و مشارکت کارکنان آموزشی و اداری مدرسه انجام می‌شود.

تبصره - در شاخه کاردانش، برنامه امتحانات پایانی استانداردهای مهارت که در مدرسه ارائه می‌شود، در اداره کل آموزش و پرورش استان با همکاری دستگاه متولی مربوط، تنظیم و امتحانات (نهایی یا هماهنگ) با نظارت یا

توسط دستگاه متولی استاندارد مهارت، براساس موافقت‌نامه همکاری بین وزارت آموزش و پرورش و دستگاه مربوط، انجام خواهد شد.

ماده ۴۰- طرح سؤال‌ها (به جز امتحانات نهایی و هماهنگ) و تصحیح اوراق امتحانات داخلی (نوبت اول، دوم، شهریورماه و دی‌ماه) زیر نظر مدیر مدرسه، برعهده معلم مربوط است.

تبصره ۱- مدیر مدرسه می‌تواند با مسئولیت خود اوراق امتحانی را برای تصحیح در خارج از مدرسه، در اختیار معلمان قرار دهد.

تبصره ۲- چنانچه معلم مربوط، قبل از برگزاری امتحان داخلی، در هریک از نوبت‌های امتحانی، به هر دلیلی از طراحی سؤال‌های درس مربوط، خودداری کند یا ظرف مدت ۵ روز پس از برگزاری امتحان، اوراق امتحانی را تصحیح نکند، مدیر مدرسه ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش متبوع، می‌تواند به تشخیص خود طراحی سؤال و تصحیح اوراق درس مربوط را به یکی از معلمان مرتبط و واجد صلاحیت واگذار کند.

ماده ۴۱- نمرات ارزشیابی تکوینی (مستمر) و پایانی در هر نوبت امتحانی داخلی، باید توسط معلم مربوط بدون خدشه و قلم خوردگی در برگ ریزنمرات ثبت و پس از امضا و درج تاریخ، به مدیرمدرسه تحویل شود. نمرات ارزشیابی مستمر دو هفته قبل از آغاز امتحانات پایانی و نمرات ارزشیابی پایانی حداکثر یک هفته بعد از برگزاری امتحان هر درس در آن نوبت، باید به مدیر مدرسه تحویل شود.

تبصره ۱- نمرات ارزشیابی مستمر و عملکرد تحصیلی دانش‌آموز، باید در طول هر نوبت و قبل از امتحانات پایانی به اطلاع دانش‌آموز و ولی او برسد.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش، فهرست مشخصات و ریزنمرات ارزشیابی پایانی استانداردهای مهارت (درس‌های مهارتی) پس از تأیید دستگاه متولی استاندارد مهارت در هر سال تحصیلی، در دو نسخه صحافی که یک نسخه در اداره منطقه و یک نسخه در مدرسه به طور دائم نگهداری می‌شود.

ماده ۴۲- مرکز سنجش آموزش و پرورش می‌تواند با هماهنگی معاونت آموزش متوسطه و اداره کل آموزش و پرورش استان در امتحان پایانی نوبت دوم و شهریورماه یک یا دو ماده درسی پایه‌های دهم و یازدهم را به صورت هماهنگ برگزار کند.

تبصره ۱- طراحی سؤالات امتحانی موضوع این ماده، برای مدارس استعدادهای درخشان به مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش پژوهان جوان و برای مدارس وابسته به سازمان آموزش و پرورش استثنایی به سازمان ذی ربط واگذار می شود.

تبصره ۲- مرکز سنجش آموزش و پرورش با هماهنگی معاونت آموزش متوسطه، برنامه امتحانات دروس هماهنگ را تا دو ماه قبل از آغاز امتحانات مربوط، تنظیم و ابلاغ می کند.

ماده ۴۳- امتحانات پایانی نوبت دوم و شهریورماه درس هایی از پایه دوازدهم به صورت امتحان نهایی با برنامه امتحانی و سؤالات یکسان برگزار می شود که مرکز سنجش آموزش و پرورش آن را طراحی می کند، این امتحان زیر نظر اداره کل آموزش و پرورش استان و عوامل اجرایی امتحانی که از طرف اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه مربوط معین می شود، رسمیت می یابد.

تبصره ۱- مرکز سنجش آموزش و پرورش، برنامه امتحانات نهایی را تا دو ماه قبل از آغاز امتحانات مربوط، تنظیم و ابلاغ می کند.

تبصره ۲- در همه مراحل امتحانات، ادارات کل آموزش و پرورش استانها و مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور، ملزم به همکاری با مرکز سنجش آموزش و پرورش، می باشند.

تبصره ۳- معلمان درس های مربوط به امتحانات نهایی، موظفند حداکثر دو روز پس از برگزاری امتحان درس مربوط، با تشخیص و برابر ابلاغی که از طرف اداره آموزش و پرورش منطقه صادر می شود، به حوزه های تصحیح مراجعه کنند و حداقل به تعداد دانش آموزان خود، اوراق امتحانی همان درس را با دریافت حق الزحمه، تصحیح کنند. در صورتی که معلمی برای تصحیح اوراق اقدام نکند، موضوع از سوی رئیس حوزه تصحیح، به اداره آموزش و پرورش محل، گزارش می شود تا برابر مقررات با وی رفتار شود.

تبصره ۴- نتایج امتحانات نهایی، حداکثر ده روز پس از برگزاری آخرین امتحان، باید از سوی رئیس حوزه تصحیح، به وسیله اداره آموزش و پرورش منطقه، به مدارس محل تحصیل دانش آموزان، اعلام شود.

تبصره ۵- سؤالات امتحانات نهایی دروس «عربی، زبان قرآن ۳»، «زبان خارجی ۳»، «تعلیمات دینی» (دینی، اخلاق و قرآن ۳) برای دانش آموزان با آسیب دیدگی شنوایی، توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش و با مشارکت و

همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی و استفاده از دبیران واجد شرایط، به صورت ویژه طراحی و بر اساس برنامه ریزی مرکز سنجش آموزش و پرورش، در اختیار حوزه های امتحانی آنان، قرار خواهد گرفت.

تبصره ۶- سؤال های امتحانات نهایی دانش آموزان نابینا، توسط مرکز سنجش آموزش و پرورش و با مشارکت و همکاری سازمان آموزش و پرورش استثنایی، به خط بریل تبدیل شده و در اختیار حوزه های امتحانی قرار می گیرد.

ماده ۴۴- مدیران مدرسه موظف اند فهرست مشخصات دانش آموزان واجد شرایط را با قید مواد درسی که باید آنها را به صورت امتحان نهایی بگذرانند، به همراه نمرات نوبت اول و نتایج ارزشیابی مستمر نوبت دوم آن درس ها، در نمون برگ هایی که از سوی مرکز سنجش آموزش و پرورش ارسال می شود، تنظیم کنند و تا یک هفته قبل از آغاز امتحانات نهایی نوبت دوم، شهریور و دی ماه به اداره آموزش و پرورش منطقه تحویل دهند.

تبصره ۱- مدیران هنرستان کار دانش موظف اند فهرست مشخصات دانش آموزان واجد شرایط را با قید عنوان استاندارد مهارت، مطابق نمون برگ های مربوط تنظیم و حداکثر یک ماه قبل از پایان آموزش آن استاندارد، به اداره آموزش و پرورش شهرستان/ ناحیه/ منطقه تحویل دهند. ادارات آموزش و پرورش نیز باید درخواست های مربوط به انجام آزمون های مهارت را، حداکثر بیست روز قبل از پایان آموزش مهارت، به اداره کل آموزش و پرورش استان ارسال کنند. اداره کل آموزش و پرورش استان نیز باید حداکثر ده روز قبل از اتمام آموزش مهارت، فهرست مشخصات دانش آموزان را به دستگاه متولی استاندارد مهارت، ارسال کند.

تبصره ۲- امتحانات عملی غیر کتبی و کارگاهی، درس های غیرنهایی مدرسه و درس های نهایی، توسط افراد واجد شرایطی که از سوی اداره آموزش و پرورش انتخاب می شوند، قبل از برگزاری امتحانات کتبی و در مدرسه برگزار می شود.

تبصره ۳- در شاخه کار دانش، پذیرش گواهی نامه های مهارتی به شرط آنکه مشخصات آنها در رشته های مهارتی مربوط تعریف شده باشد، پس از تأیید مرجع صادر کننده، به میزان واحدهای تعیین شده، با رعایت سایر ضوابط بلامانع است.

ماده ۴۵- نمره هردرس در نوبت اول از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب ۱ و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب ۲ و در نوبت دوم از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب ۱ و نمره ارزشیابی پایانی با ضریب ۴، برابر جدول زیر به دست می آید.

نمره سالانه	نوبت دوم		نوبت اول	
	نمره ارزشیابی پایانی	نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره ارزشیابی مستمر
مجموع نمرات ارزشیابی ها با ضریب، تقسیم بر ۸	ضریب ۴	ضریب ۱	ضریب ۲	ضریب ۱

تبصره - دروسی که در طول یک نوبت، اجرا می شود، طبق ضرایب مندرج در ماده ۴۶، محاسبه می شود.
ماده ۴۶- نمره هر درس در دوره تابستان، از مجموع نمره ارزشیابی مستمر با ضریب ۱ و ارزشیابی پایانی (شهریورماه) با ضریب ۳ به شرح جدول زیر محاسبه می شود.

نمره ارزشیابی مستمر	نمره ارزشیابی پایانی	نمره درس دوره تابستانی
ضریب ۱	ضریب ۳	مجموع نمرات ارزشیابی ها با ضریب تقسیم بر ۴

تبصره ۱- نمره درس هایی که صرفاً ناظر بر فعالیت ضمن سال دانش آموز بوده و ارزشیابی پایانی ندارد، بر مبنای ارزشیابی های مستمر از فعالیت دانش آموز در هر نوبت، توسط معلم مربوط تعیین و نمره سالانه این درس ها، بر اساس میانگین نمرات نوبت اول و دوم، تعیین می شود.
تبصره ۲- نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت در شاخه کاردانش (اعم از حضوری یا غیر حضوری) و درس های غیر حضوری و شهریور و دی ماه، همان نمره امتحان پایانی بدون ضریب، خواهد بود.

تبصره ۳- در محاسبه نمره سالانه و نمره درس دوره تابستانی (شهریورماه) با ضرایب مذکور، عدد اعشاری نمرات، به شرح زیر تغییر می‌یابد و در برگ ریز نمرات ثبت و محاسبه می‌شود:

۱- کمتر از ۰/۲۵ به ۰/۲۵	۳- از ۰/۵۱ تا ۰/۷۴ به ۰/۷۵
۲- از ۰/۲۶ تا ۰/۴۹ به ۰/۵۰	۴- از ۰/۷۶ تا ۰/۹۹ به یک

ماده ۴۷- نمره هر یک از امتحانات پایانی و ارزشیابی مستمر دانش‌آموز در هر درس، از صفر تا بیست (۰-۲۰) است.

تبصره- در شاخه کاردانش، نمرات ارزشیابی استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) قبل از ثبت، به تفکیک بخش نظری و عملی، بر مبنای صفر تا بیست (۰-۲۰) محاسبه می‌شود.

ماده ۴۸- نصاب قبولی در هر درس نمره ۱۰ و در دروس شایستگی‌های فنی و غیر فنی شاخه فنی و حرفه‌ای ۱۲ است. در شاخه کاردانش، تعیین نصاب قبولی در استاندارد مهارت در بخش نظری و عملی به عهده دستگاه متولی استاندارد مهارت، است.

ماده ۴۹- برای سنجش مهارت عملی، «آزمون عملی» و برای سنجش مهارت گفتاری، «آزمون شفاهی» به عمل می‌آید.

ماده ۵۰- نظارت بر برگزاری امتحانات داخل و خارج از کشور بر عهده معاونت آموزش متوسطه و مرکز سنجش آموزش و پرورش است.

ماده ۵۱- مسئولیت حسن برگزاری امتحانات داخلی و اعلام به موقع نتایج، بر عهده مدیرمدرسه است و اداره آموزش و پرورش شهرستان/ منطقه/ ناحیه و اداره کل آموزش و پرورش استان، در صورت لزوم می‌توانند اوراق امتحانی تصحیح شده را مورد بررسی و تجدید نظر قرار دهند. در صورتی که در بازبینی اوراق، نمره دانش‌آموزی تغییر کند، آخرین نمره، ملاک عمل خواهد بود. در این صورت موضوع باید کتباً به اطلاع معلم و دانش‌آموز مربوط برسد.

تبصره- در صورتی که بازمینی اوراق امتحانات خرداد یا شهریورماه، پس از آبان ماه و بازمینی اوراق امتحانات دی ماه پس از فروردین ماه، انجام شود و نمره دانش آموزی تغییر کند، مراتب برای تصمیم گیری به کمیسیون خاص شورای عالی آموزش و پرورش ارجاع می شود.

ماده ۵۲- اعلام رسمی نتیجه امتحانات به دانش آموز یا ولی او، حداکثر تا دو هفته پس از پایان هر نوبت امتحانی، به عهده مدیر مدرسه است.

ماده ۵۳- مهلت اعتراض به نمرات امتحانات پایانی نوبت های اول و دوم، شهریور و دی ماه (اعم از نهایی و غیر نهایی)، حداکثر ۵ روز پس از اعلام نتیجه امتحانات آن نوبت است. در امتحانات داخلی مدیر مدرسه موظف است اوراق امتحانی معترضان را برای تجدید نظر یا در اختیار مصحح مربوط یا به تشخیص خود در اختیار مصحح مربوط و یکی دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. نمره ورقه تجدید نظر شده با امضای مصحح مربوط یا مصحح مربوط و تجدید نظر کننده، حسب مورد، تعیین می شود. در صورت اختلاف نظر، رأی معلم سوم واجد صلاحیت، قطعی و لازم الاجراست. در امتحانات نهایی، رئیس حوزه تصحیح موظف است اوراق امتحانی معترضان را برای تجدید نظر در اختیار یکی از معلمان همان درس (غیر از مصححین اول و دوم) قرار دهد و نمره وی ملاک عمل خواهد بود. در هر صورت باید حداکثر ظرف مدت ۵ روز پس از پایان مهلت اعتراض، نتیجه به اطلاع معترضان برسد.

ماده ۵۴- اوراق امتحانات پایانی نوبت دوم، شهریور و دی ماه درس های غیر نهایی، به مدت شش ماه در مدرسه و اوراق امتحانات نهایی به مدت یک سال در محلی که اداره آموزش و پرورش منطقه تعیین می کند، نگهداری می شود و پس از سپری شدن مهلت مذکور، برابر مقررات امحا می شود، ولی فهرست دست نویس و رایانه ای ریز نمرات معلمان، دفتر امتحانات، برگ ریز نمرات قبول شدگان امتحان نهایی، لیست نمرات دروس مهارتی پس از تأیید دستگاه متولی مهارت، صحافی و جزء اسناد و مدارک تحصیلی محسوب و به طور دائم در مدرسه و اداره مربوط، حسب مورد، نگهداری می شود.

ماده ۵۵- امتحانات شهریور و دی ماه درس های غیر نهایی دانش آموزان در همان مدرسه ای برگزار می شود که امتحانات پایانی نوبت دوم انجام شده است و امتحانات درس های غیر نهایی شهریورماه (اعم از حضوری و غیر حضوری) در همان مدرسه ای که دانش آموزان، درس های این دوره را انتخاب کرده اند، برگزار می شود و

امتحانات شهریور و دی ماه درس‌های نهایی دانش‌آموزان، در حوزه‌های امتحانی تحت پوشش همان منطقه/ ناحیه آموزشی برگزار می‌شود که امتحانات پایانی نوبت دوم انجام شده است.

تبصره ۱- در صورتی که محل اقامت ولی یا سرپرست دانش‌آموزی تا ۱۵ روز قبل از برگزاری امتحانات شهریورماه یا دی‌ماه تغییر یابد، دانش‌آموز می‌تواند به صورت میهمان (با اخذ معرفی‌نامه عکس‌دار، حاوی مشخصات و مواد درسی و نمره ارزشیابی‌های مستمر دوره تابستانی، از مدرسه مربوط و تأیید موضوع انتقال ولی دانش‌آموز توسط اداره آموزش و پرورش همان منطقه و همراه داشتن مدارک لازم مبنی بر انتقال ولی خود) به اداره آموزش و پرورش محل سکونت جدید مراجعه و در صورت دایر بودن رشته تحصیلی مورد نظر، با معرفی آن اداره، در امتحانات داخلی شهریورماه یا دی‌ماه یکی از مدارس، یا در امتحانات نهایی یکی از حوزه‌های اجرایی شرکت کند. نمره شهریورماه یا دی‌ماه چنین دانش‌آموزی، پس از تأیید اداره آموزش و پرورش قبلی برای ابلاغ به مدرسه‌ای ارسال می‌شود که دانش‌آموز قبلاً در آن تحصیل می‌کرده است تا مدرسه مذکور با توجه به نمره‌های دیگر و با رعایت سایر مقررات اعلام نتیجه کند.

تبصره ۲- دانش‌آموزان مدارس ایرانی خارج از کشور می‌توانند با ارائه معرفی‌نامه عکس‌دار از مدرسه مربوط و تأیید مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور و اداره کل آموزش و پرورش استان در امتحانات شهریور و دی‌ماه در مدارس داخل کشور شرکت کنند. نمرات امتحانی این قبیل دانش‌آموزان باید توسط مدیر مدرسه مقصد و از طریق اداره کل آموزش و پرورش استان و مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور به مدرسه مبدأ ارسال شود.

ماده ۵۶- نمره انضباط دانش‌آموزان در هرنوبت، با توجه به رعایت موازین اسلامی، اخلاق، بهداشت و نظافت شخصی، مقررات مدرسه، وضعیت حضور و غیاب و حفظ نظم عمومی، بر اساس گزارش معلمان و مربیان توسط مدیر و معاونان مدرسه تعیین و در برگ ریز نمرات مربوط ثبت و با امضای مدیر تسلیم دفتر مدرسه می‌شود.

تبصره ۱- میانگین نمرات انضباط نوبت اول و دوم به‌عنوان نمره سالانه محسوب و در معدل سالانه، معادل دو واحد درسی منظور می‌شود.

تبصره ۲- تعداد واحدهای انضباط به عنوان دروس گذرانده شده رشته تحصیلی در نظر گرفته نمی‌شود، ولی در محاسبه معدل کل، به میزان ۶ واحد، لحاظ می‌شود.

تبصره ۳- در دوره تابستانی، نمره انضباط، منظور نمی‌شود.

ماده ۵۷- نمونه کارنامه‌ها و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان توسط معاونت آموزش متوسطه و مرکز سنجش آموزش و پرورش با همکاری مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و فناوری اطلاعات، تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش کشور ابلاغ می‌شود.

ماده ۵۸- در هر سال تحصیلی، دفتر امتحانات مدرسه برای دانش‌آموزان پایه‌های دهم و یازدهم، باید حداکثر تا پایان آبان‌ماه و برای دانش‌آموزان پایه دوازدهم تا پایان اسفندماه، تنظیم و توسط نماینده‌ای که از سوی اداره آموزش و پرورش تعیین می‌شود، بررسی و پس از تأیید، مسدود شود.

تبصره- شیوه‌نامه اجرایی نحوه مسدود کردن دفتر امتحانات در مرکز سنجش آموزش و پرورش تهیه و به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها ارسال می‌شود.

ماده ۵۹- چنانچه دانش‌آموزی در زمان برگزاری امتحانات کتبی پایانی یا قبل از آن دچار مشکل و سانحه‌ای شود که قادر به نوشتن نباشد، می‌تواند از منشی معتمدی استفاده کند که از طرف مدیرمدرسه برای امتحانات غیرنهایی و رئیس حوزه اجرا، برای امتحانات نهایی تعیین می‌شود.

ماده ۶۰- برای دانش‌آموز دارای نقص عضو یا بیماری مؤثری که بیماری‌اش مانع شرکت وی در امتحانات (کتبی، شفاهی و عملی) شود، مدیر مدرسه یا رئیس حوزه اجرا، تسهیلاتی متناسب با نقص عضو یا بیماری او فراهم می‌کند و در صورت لزوم از امتحانات آن درس معاف می‌شود، در این صورت، سهم نمره این بخش به سایر بخش‌ها اضافه می‌شود.

تبصره ۱- امتحان عملی درس تربیت بدنی برای دانش‌آموزان موضوع این ماده، باید متناسب با توانایی جسمی وی توسط معلم مربوط انجام شود. شیوه‌نامه مربوط توسط معاونت ذی‌ربط تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۲- دانش‌آموزان شاخه‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش که به دلیل نقص عضو قادر به انجام فعالیت عملی درس‌های رشته مربوط نیستند، ملزم به تغییر رشته می‌باشند.

ماده ۶۱- دانش‌آموزان مشروحه زیر با رعایت حداقل سن متعارف که برای پایه‌های دهم، یازدهم و دوازدهم، به ترتیب ۱۶، ۱۵ و ۱۷ سال تمام است، می‌توانند با درخواست کتبی و تأیید مراجع مربوط، از سوی اداره آموزش و پرورش منطقه/ ناحیه/ شهرستان به یکی از دبیرستان‌هایی که از قبل برای برگزاری امتحانات مشخص شده است، معرفی و در ارزشیابی ورودی (تعیین پایه تحصیلی) که از همه درس‌های مربوط به آن پایه به عمل می‌آید، در اولین نوبت رسمی ارزشیابی، همراه با سایر دانش‌آموزان شرکت کنند و در صورت قبولی در همه درس‌های هر پایه، مدرک قبولی برای آنان صادر می‌شود و با رعایت شرایط، مجاز به ادامه تحصیل خواهند بود:

۱- افرادی که بخشی از تحصیلات خود را در مدارس خارجی گذرانده‌اند و مدرک تحصیلی آنان قابل ارزشیابی در کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی نیست یا هیچگونه مدرک تحصیلی که میزان تحصیلات خارجی آنها را مشخص کند، نداشته باشند. (با ارایه مدرک معتبر مبنی بر داشتن حداقل یکسال سکونت در خارج از کشور برابر ضوابطی که توسط مرکز امور بین الملل و مدارس خارج از کشور اعلام می‌شود).

۲- افرادی که به مدرسه دسترسی نداشته یا به دلیل بیماری نتوانسته‌اند به موقع وارد مدرسه شوند.

۳- دانش‌آموزانی که بخشی از مدارک تحصیلی آنان در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش‌سوزی و غیره، از بین رفته و هیچ‌گونه سابقه‌ای از مدارک آنان وجود نداشته باشد. (با تأیید اداره آموزش و پرورش مبداء مبنی بر وقوع حادثه)

۴- افرادی که در ادامه تحصیل آنان فاصله ایجاد شده است، مشروط بر آنکه دارای مدرک پایان دوره اول متوسطه باشند.

۵- پناهندگان به کشور جمهوری اسلامی و رانده‌شدگان از سایر کشورها که به صورت قانونی در ایران سکونت دارند، ولی مدرک قابل قبولی برای ارزشیابی در دست ندارند.

تبصره ۱- ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) طبق مفاد این آیین‌نامه به صورت یک نوبتی است و مواد ارزشیابی و شرایط قبولی آنان مانند داوطلبان آزاد خواهد بود. در صورت مردودی، مدرسه می‌تواند از دانش‌آموز درپایه پایین‌تر ارزشیابی به عمل آورد.

تبصره ۲- نمرات ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) قبول‌شدگان در ستون ملاحظات دفتر امتحانات آن سال و کارنامه تحصیلی آنان ثبت می‌شود. شماره معرفی‌نامه با اشاره به ماده 61 این آیین‌نامه، در ستون ملاحظات درج و توسط مدیر مدرسه امضا و مهر می‌شود.

تبصره ۳- شرکت‌کنندگان در امتحان تعیین پایه، از بخش عملی درس آمادگی دفاعی معاف خواهند بود و باید برای آنان از بخش نظری آن، امتحان ۲۰ نمره‌ای به عمل آید.

تبصره ۴- چنانچه مدارک تحصیلی خارجی دانش‌آموزی برای ارزشیابی ناقص باشد و تا پایان امتحانات خردادماه پایه تحصیلی قطعی دانش‌آموز در کمیسیون ارزشیابی مدارک تحصیلی خارجی مشخص نشود، ارزشیابی خرداد و شهریورماه وی به عنوان ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) محسوب خواهد شد و چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات شهریورماه قبول نشود، می‌تواند برای تعیین پایه، در ارزشیابی دروس پایه پایین‌تر به صورت یک نوبتی شرکت کند.

تبصره ۵- افراد خارجی مقیم ایران، رانده شدگان از سایر کشورها و پناهندگان از کشورهای خارجی به ایران باید دارای اجازه اقامت مورد تأیید وزارت کشور باشند.

تبصره ۶- از دانش‌آموزانی که با زبان فارسی آشنایی ندارند، امتحان تعیین پایه آنان فقط در پایه‌های دهم و یازدهم به زبان‌های خارجی به عمل خواهد آمد که توسط مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور اعلام می‌شود. این قبیل از دانش‌آموزان باید وضع خود را با نظام آموزشی به زبان فارسی منطبق کنند.

ماده ۶۲- برای محاسبه معدل سالانه هر دانش‌آموز، در پایان نوبت دوم، تعداد واحدهای هر درس در نمره سالانه آن درس ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های به دست آمده بر تعداد کل واحدهایی تقسیم می‌شود که دانش‌آموز در آن سال برای آنها نمره (اعم از قبولی یا مردودی) کسب کرده است.

تبصره - برای محاسبه معدل سالانه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه در شهریورماه، نمرات امتحانی شهریورماه به جای نمرات سالانه محسوب و سپس معدل گرفته می‌شود.

ماده ۶۳- دانش‌آموزان اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش در امتحانات تعلیمات خاص اقلیت دینی شرکت می‌کنند و این نمره جایگزین نمره درس تعلیمات دینی (دینی)،

اخلاق و قرآن) می‌شود. ضمناً در صورت تمایل دانش‌آموز به شرکت در امتحان تعلیمات دینی اسلامی، منعی برای وی وجود ندارد.

ماده ۶۴- با متخلف یا متخلفان امتحانات داخلی و نهایی برابر آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی و قانون رسیدگی به تخلفات اداری، حسب مورد، رفتار خواهد شد.

ماده ۶۵- به دانش‌آموزان پایه‌های دهم و یازدهم، پس از برگزاری امتحانات نوبت دوم و شهریورماه، با رعایت ضوابط و مقررات، در سال تحصیلی بعد، دروس پایه بالاتر ارائه خواهد شد.

ماده ۶۶- در مدارس استعدادهای درخشان، در پایه‌های دهم و یازدهم، دانش‌آموزی حق ادامه تحصیل در مدارس مذکور را دارد که دارای شرایط زیر باشد:

الف- معدل سالانه وی در خردادماه کمتر از ۱۵ نباشد.

ب- نمره سالانه وی در هیچ یک از مواد درسی در خرداد و شهریورماه، کمتر از ۱۲ نباشد.

تبصره ۱- دانش‌آموزی که معدل سالانه خردادماه وی کمتر از ۱۵ باشد، شرایط قبولی مدارس عادی را نیز نداشته باشد، در امتحانات شهریورماه مدرسه استعدادهای درخشان شرکت می‌کند و با هر نمره یا معدلی، به مدارس عادی هدایت می‌شود و با رعایت مقررات، ادامه تحصیل می‌دهد.

تبصره ۲- دانش‌آموز مشمول بند الف (معدل ۱۵) که نمره یک یا چند درس او در خردادماه کمتر از ۱۲ باشد، برای ادامه تحصیل در مدرسه استعدادهای درخشان، باید در امتحانات شهریورماه شرکت کند و در آن درس یا دروس، حداقل نمره ۱۲ را کسب کند. اگر این دانش‌آموز در امتحانات شهریورماه، شرکت کند و نمره نصاب قبولی را کسب نکند یا در امتحان شهریورماه شرکت نکند، اجازه ادامه تحصیل در مدارس استعدادهای درخشان را نخواهد داشت و نمرات وی بر اساس این آیین‌نامه ملحوظ و طبق مقررات، در مدارس عادی ادامه تحصیل خواهد داد.

تبصره ۳- دانش‌آموزی که موفق به کسب نمره نصاب قبولی در شهریورماه نمی‌شود، چنانچه معدل سالانه خردادماه وی حداقل ۱۶ باشد، در یک درس یا معدل سالانه خردادماه وی حداقل ۱۷ باشد، در ۲ درس، با داشتن نمره بین ۱۰ تا ۱۲ می‌تواند در مدارس استعدادهای درخشان ادامه تحصیل دهد. دانش‌آموز در طول دوره دوم متوسطه، صرفاً یکبار می‌تواند از این امتیاز استفاده کند.

تبصره ۴- دانش‌آموزی که به دلیل کسب نمرات بین ۱۰ تا ۱۲ در خردادماه، موظف به شرکت در امتحانات شهریورماه است، نمرات مأخوذه وی در شهریورماه، صرفاً ملاک ادامه تحصیل وی در مدارس استعدادهای درخشان بوده و تاثیری در معدل سالانه ندارد.

تبصره ۵- سوالات امتحانات شهریورماه، از محتوای کتاب درسی پایه مربوط طراحی می‌شود.

شرایط قبولی در درس‌های پایه‌های دهم و یازدهم :

ماده ۶۷- پس از امتحانات پایانی نوبت دوم، دانش‌آموزی در هر یک از درس‌ها قبول شناخته می‌شود که نمره سالانه وی در هر درس، کمتر از نصاب قبولی آن درس نباشد.

ماده ۶۸- دانش‌آموزی که پس از امتحانات نوبت دوم شرایط قبولی را در درس یا درس‌ها احراز نکند، می‌تواند در امتحانات همان درس یا درس‌ها در شهریورماه شرکت کند و در صورتی در هر یک از درس‌ها قبول شناخته می‌شود که نمره وی کمتر از نصاب قبولی نباشد.

تبصره ۱- اعلام نتیجه دانش‌آموزانی که بدون شرکت در دوره تابستانی، در نوبت امتحانی شهریورماه شرکت می‌کنند، صرفاً بر مبنای ۲۰ نمره امتحان پایانی خواهد بود.

تبصره ۲- در شاخه کاردانش، چنانچه دانش‌آموزی پس از امتحان پایانی در دو بخش نظری و عملی استاندارد مهارت یا یکی از بخش‌های آن، نصاب قبولی را کسب نکند، لازم است در امتحان مجدد بخش یا بخش‌هایی که نمره قبولی کسب نکرده است، تا پایان شهریورماه همان سال شرکت کند و در صورتی در آن استاندارد قبول شناخته می‌شود که نمره هر دو بخش استاندارد مهارت، کمتر از نصاب تعیین شده نباشد.

شرایط قبولی در درس‌های غیر نهایی پایه دوازدهم:

ماده ۶۹- در امتحانات پایانی نوبت دوم، دانش‌آموزی در هر یک از درس‌های غیرنهایی، قبول شناخته می‌شود که نمره سالانه وی در هر درس، کمتر از نصاب قبولی آن درس نباشد.

ماده ۷۰- دانش‌آموزی که پس از امتحانات نوبت دوم، شرایط قبولی را در درس یا درس‌هایی احراز نکند یا درس‌هایی از سال‌های قبل وی باقیمانده باشد، می‌تواند در امتحانات همان درس یا درس‌ها، در شهریورماه و دی‌ماه شرکت کند و در صورتی در هر درس، قبول شناخته می‌شود که نمره هر یک از آنها کمتر از نصاب قبولی نباشد.

تبصره- در شاخه کاردانش، چنانچه دانش‌آموزی پس از امتحان پایانی، در دو بخش نظری و عملی استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) یا یکی از بخش‌های آن نصاب قبولی را کسب نکند، لازم است در امتحان مجدد بخش یا بخش‌هایی که نمره قبولی کسب نکرده است، در شهریور و دی‌ماه، شرکت کند و در صورتی در آن استاندارد قبول شناخته می‌شود و گواهی‌نامه استاندارد مهارت، برای او صادر می‌شود که نمره هر دو بخش استاندارد مهارت، کمتر از نصاب تعیین شده نباشد.

شرایط قبولی در درس‌های امتحانات نهایی پایه دوازدهم:

ماده ۷۱- در امتحانات نهایی، دانش‌آموزی در هر یک از درس‌ها، قبول شناخته می‌شود که:

الف) نمره امتحان نهایی وی در هر درس بدون ضریب، کمتر از ۷ نباشد.

ب) نمره سالانه یا نمره دوره تابستانی وی در هر درس، کمتر از نصاب قبولی (مندرج در ماده ۴۸) نباشد.

تبصره ۱- در دروس غیرحضوری، کسب نمره نصاب قبولی (مندرج در ماده ۴۸) در امتحانات نهایی ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۲- آن دسته از درس‌های فنی و حرفه‌ای که نصاب قبولی آنها ۱۲ است، از شمول مفاد بند الف مستثنی بوده و دانش‌آموزان باید در امتحانات نهایی، نصاب قبولی را کسب کنند.

تبصره ۳- شرایط قبولی دانش‌آموزان در درس‌های پایه دوازدهم مدارس استعدادهای درخشان، تابع ضوابط مندرج در این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۷۲- در پایان دوره دوم متوسطه برای هر یک از فارغ‌التحصیلان براساس نمرات درس‌هایی که امتحان نهایی داده‌اند، معدل کتبی نهایی محاسبه و در مدارک تحصیلی آنان ثبت می‌شود. برای محاسبه معدل کتبی نهایی تعداد واحدهای هر یک از درس‌های نهایی در نمره پذیرفته شده امتحان نهایی درس مربوط، ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های بدست آمده بر تعداد کل واحدهای درس‌های نهایی تقسیم می‌شود.

وضعیت غایبین در امتحانات:

ماده ۷۳- چنانچه دانش‌آموزی در هر نوبت از امتحانات پایانی، غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره امتحان پایانی او در آن نوبت در آن درس صفر محسوب می‌شود و در چنین مواردی کلمه غایب(غ) به جای نمره پایانی آن

نوبت برای درس‌های مورد نظر قید می‌شود، لیکن در محاسبات، کلمه غایب به منزله صفر خواهد بود و چنانچه دانش‌آموز مشمول این ماده دارای نمرات کلاسی (ارزشیابی مستمر) باشد، نمره وی در درس یا درس‌های مذکور با احتساب این نمرات برای آن نوبت، منظور خواهد شد.

ماده ۷۴- اگر دانش‌آموزی در امتحان پایانی نوبت اول در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد، نمرات امتحان پایانی نوبت دوم وی به‌جای نمرات پایانی نوبت اول درس‌های مربوط نیز منظور می‌شود.

تبصره- در شاخه فنی و حرفه‌ای برای دروس شایستگی‌های فنی و غیر فنی، دانش‌آموز موظف خواهد بود، قبل از امتحانات پایانی نوبت دوم، در آزمون مبحث مورد نظر که به عهده معلم مربوط خواهد بود، شرکت کند.

ماده ۷۵- اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم یا هر دو نوبت برخی از درس‌های پایه دهم یا یازدهم غیبت موجه داشته باشد، نمرات شهریورماه وی به‌جای نمره سالانه آن درس یا درس‌ها منظور می‌شود.

ماده ۷۶- اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم یا هر دو نوبت برخی از درس‌هایی که در پایه دوازدهم انتخاب نموده است، غیبت موجه داشته باشد، به‌جای نمره پایانی نوبت دوم یا نوبت‌های اول و دوم کلمه غایب موجه درج می‌شود. این قبیل دانش‌آموزان باید درس‌های باقیمانده را در دوره تابستانی (شهریورماه) و دی‌ماه، برابر ضوابط، مجدداً انتخاب کنند.

ماده ۷۷- چنانچه دانش‌آموز پایه دهم، یازدهم یا دوازدهم در فاصله زمانی بعد از ثبت‌نام و قبل از شرکت در امتحانات پایانی نوبت اول ترک تحصیل کند (هرچند نمره ارزشیابی مستمر داشته باشد) برای وی کارنامه با ذکر مراتب ترک تحصیلی صادر می‌شود و آن سال جزو سنوات تحصیل وی محاسبه نمی‌شود و می‌تواند در سال تحصیلی بعد با رعایت سایر شرایط در پایه تحصیلی مذکور ثبت‌نام کند و ادامه تحصیل دهد.

تبصره ۱- دانش‌آموزان پایه دهم که بعد از امتحانات نوبت اول ترک تحصیل می‌کنند، می‌توانند در سال تحصیلی بعد با رعایت سایر شرایط، در پایه تحصیلی مذکور ثبت‌نام کنند و ادامه تحصیل دهند. ترک تحصیل این قبیل افراد جزو سنوات تحصیلی منظور نمی‌شود.

تبصره ۲- برای دانش‌آموزان پایه یازدهم که بعد از امتحانات نوبت اول ترک تحصیل می‌کنند، در تمام درس‌های نوبت دوم غایب غیرموجه منظور و اعلام نتیجه شده و کارنامه صادر می‌شود و مراتب ترک تحصیل در سوابق تحصیلی آنها قید و آن سال جزء سنوات تحصیل آنها منظور می‌شود و می‌توانند در سال تحصیلی بعد با رعایت دروس پیش‌نیاز و سایر شرایط در پایه تحصیلی دوازدهم ثبت‌نام کنند و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۳- برای دانش‌آموزان پایه دوازدهم که بعد از امتحانات نوبت اول ترک تحصیل می‌کنند، در همه درس‌های نوبت دوم غایب غیرموجه منظور و اعلام نتیجه شده و کارنامه صادر می‌شود و مراتب ترک تحصیل در سوابق تحصیلی آنها قید و آن سال جزء سنوات تحصیل آنها منظور می‌شود. این دانش‌آموزان با رعایت سایر شرایط می‌توانند به یکی از دو روش زیر ادامه تحصیل دهند:

الف- از سال تحصیلی بعد در یکی از مدارس بزرگسالان یا آموزش‌ازراه دور با رعایت ضوابط و مقررات ادامه تحصیل دهند.

ب- در نوبت امتحانی شهریور و دی‌ماه همان سال با رعایت ضوابط و مقررات در امتحان دروس مربوط شرکت کنند و ادامه تحصیل دهند.

تبصره ۴- دانش‌آموزان واجد شرایط تحصیل مدارس استعدادهای درخشان، که در سایر مدارس (داخل و خارج) مشغول به تحصیل می‌شوند، حداکثر پس از یک سال، با رعایت شرایط و ضوابط ادامه تحصیل در این مدارس، با موافقت شورای مدرسه، مجاز به ثبت نام مجدد و ادامه تحصیل در این مدارس خواهند بود.

ماده ۷۸- اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم و شهریورماه در همه درس‌ها، غیبت موجه داشته باشد، واحدهای وی در آن سال حذف و برای او وقفه تحصیلی محسوب می‌شود. در این صورت ضروری است توضیحات لازم در کارنامه و سایر مدارک تحصیلی دانش‌آموز قید شود.

ماده ۷۹- اگر دانش‌آموزی در امتحانات نوبت دوم و شهریورماه در درس‌های غیرنهایی با عذر موجه غایب باشد، در صورت درخواست ولی دانش‌آموز، مدیر مدرسه مجاز است حداکثر تا دو هفته پس از آخرین امتحان از درس یا درس‌های مربوط با رعایت ضوابط امتحان به عمل آورد.

تبصره - در درس‌هایی که امتحان آن‌ها به صورت هماهنگ برگزار می‌شود، سؤال دانش‌آموزان مشمول این ماده، به صورت هماهنگ خواهد بود.

ماده ۸۰- اگر دانش‌آموزی در سال تحصیلی به دلیل غیبت موجه نمره ارزشیابی مستمر نداشته باشد، نمره ارزشیابی پایانی وی (به استثنای درس‌های موضوع تبصره ماده ۴۵) در آن نوبت جایگزین نمره ارزشیابی مستمر می‌شود و این نمره توسط معلم مربوط در برگ ریزنمرات ثبت می‌شود.

ماده ۸۱- برای غیبت غیرموجه در امتحانات نهایی نمره صفر منظور خواهد شد و چنانچه دانش‌آموزی در امتحانات نهایی غیبت موجه داشته باشد آن درس از درس‌های وی حذف می‌شود و باید با رعایت سایر شرایط مجدداً آن درس یا درس‌ها را انتخاب کند و به صورت نهایی امتحان دهد.

تبصره- تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش‌آموز در امتحانات داخلی، با شورای مدرسه و در امتحانات هماهنگ با کمیسیون خاص اداره آموزش و پرورش مربوط و در امتحانات نهایی با رئیس حوزه اجرا، پس از هماهنگی با مدیر مدرسه خواهد بود.

شرایط فارغ التحصیلی:

ماده ۸۲- دانش‌آموزی فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود که در همه واحدهای درسی دوره دوم متوسطه رشته مربوط، قبول شده باشد و معدل کل وی کمتر از ۱۰ نباشد.

تبصره ۱- چنانچه آخرین نمره درس (سالانه، تابستانی یا غیرحضوری) دانش‌آموزی، از مجموع درس‌های دوره دوم متوسطه، حداکثر در چهار عنوان درسی (دو عنوان نهایی و دو عنوان غیرنهایی)، ۷ و بیشتر و معدل کل وی نیز حداقل ۱۰ باشد، فارغ‌التحصیل شناخته می‌شود. آن دسته از درس‌های شاخه فنی و حرفه‌ای که نصاب قبولی آن‌ها ۱۲ است و همچنین استاندارد مهارت (درس‌های مهارتی) و کارورزی در شاخه کاردانش، مشمول این تبصره نمی‌شوند.

تبصره ۲- استفاده نکردن از شرایط تبصره ۱ این ماده در نوبت امتحانی خردادماه، با درخواست کتبی ولی دانش‌آموز بلامانع است، در این صورت اگر دانش‌آموزی در نوبت امتحانی شهریورماه شرکت کند و نمره مأخوذه وی در درس‌های مربوط، کمتر از نمره امتحانی خردادماه شود، نمره خردادماه وی در کارنامه درج می‌شود.

ماده ۸۳- برای محاسبه معدل کل، نمرات هر دانش‌آموز در پایان دوره دوم متوسطه، تعداد واحدهای هر درس در نمره پذیرفته شده آن درس (سالانه، شهریورماه یا دی‌ماه) ضرب می‌شود و مجموع حاصل ضرب‌های بدست آمده، بر مجموع واحدهای این درس‌ها تقسیم می‌شود.

تبصره- چنانچه واحدهای درسی گذرانده شده دانش‌آموز، بیشتر از حد مجاز واحدهای رشته مربوط باشد، نمره درس‌های مازاد در کارنامه و سوابق تحصیلی دانش‌آموز ثبت می‌شود، لیکن در محاسبه معدل کل وی منظور نمی‌شود.

ماده ۸۴- اعطای گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره دوم متوسطه (دیپلم) به دانش‌آموز، مشروط به گذراندن همه واحدهای درسی دوره دوم متوسطه در رشته مربوط و رعایت سایر ضوابط است.

تبصره - نمونه گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره دوم متوسطه در مرکز سنجش آموزش و پرورش طراحی و پس از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش، ابلاغ خواهد شد.

نحوه ارایه دروس انتخابی برای دانش‌آموزان انتقالی :

ماده ۸۵- دانش‌آموزی که قبل از برگزاری امتحانات نوبت اول به واحد آموزشی دیگری منتقل شود، باید درس انتخابی ارائه شده در مدرسه جدید را انتخاب کرده و ادامه تحصیل دهد.

تبصره ۱- دانش‌آموزی که پس از برگزاری امتحانات نوبت اول به مدرسه دیگری منتقل شود و درس انتخابی ارایه شده در مدرسه جدید همنام با درس انتخابی مدرسه قبلی دانش‌آموز باشد، در این صورت نام درس انتخابی و نمره مأخوذه نوبت اول وی، در کارنامه محفوظ می‌ماند و همانند سایر دانش‌آموزان ادامه تحصیل می‌دهد.

تبصره ۲- دانش‌آموزی که بعد از برگزاری امتحانات نوبت اول به مدرسه دیگری منتقل شود و درس انتخابی ارائه شده در مدرسه جدید غیرهمنام با درس انتخابی مدرسه قبلی دانش‌آموز باشد، درس انتخابی و نمره مأخوذه نوبت اول وی حذف و درس انتخابی ارائه شده در مدرسه جدید، جایگزین آن می‌شود، در این صورت نمره مأخوذه نوبت دوم، برای ارزشیابی مستمر و پایانی نوبت اول نیز منظور می‌شود.

ماده ۸۶- امتحان دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه روزانه خارج از کشور، طبق مفاد این آیین‌نامه انجام می‌شود و امتحان دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه بزرگسالان، آموزش از راه دور و داوطلبان آزاد خارج از کشور بر اساس آیین‌نامه‌های مربوط خواهد بود.

تبصره ۱- دانش‌آموزان موضوع این ماده از انتخاب و گذراندن درس آمادگی دفاعی معاف هستند و لازم است معادل واحد این درس را از سایر دروس غیرنهایی رشته‌های دیگر انتخاب کرده و بگذرانند.

تبصره ۲- دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه خارج از کشور که واجد شرایط تحصیل در دوره روزانه هستند، ولی مدرسه دوره دوم متوسطه در شهر محل سکونت آنان وجود ندارد، می‌توانند به صورت غیرحضوری ثبت‌نام کنند و ادامه تحصیل دهند. این قبیل دانش‌آموزان صرفاً در ارزشیابی پایانی نوبت دوم شرکت کرده و برای آنها ارزشیابی‌های مستمر نوبت‌های اول و دوم و پایانی نوبت اول لحاظ نخواهد شد و معدل آنها صرفاً بر اساس نمرات مأخوذه در ارزشیابی پایانی نوبت دوم محاسبه می‌شود.

تبصره ۳- دانش‌آموزان بزرگسال خارج از کشور می‌توانند از طریق پایگاه الکترونیکی مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور ثبت‌نام و برابر ضوابط در امتحانات شرکت کنند.

ماده ۸۷- امتحان دانش‌آموزان مدارس بزرگسالان و داوطلبان آزاد داخل کشور، بر اساس آیین‌نامه آموزشی دوره مربوط خواهد بود.

فصل ششم - تغییر شاخه یا رشته:

ماده ۸۸- دانش‌آموز پایه دهم، چنانچه متقاضی تغییر شاخه یا رشته باشد، با نظر کتبی مشاور و تایید اداره آموزش و پرورش ناحیه/ منطقه یا شهرستان، براساس شیوه‌نامه مربوط و رعایت موارد زیر، می‌تواند در پایه یازدهم به شاخه یا رشته دلخواه هدایت شود.

۱- دانش‌آموزی که متقاضی تغییر رشته به رشته‌های شاخه نظری است، باید در نوبت امتحانی پایه دهم خرداد یا شهریورماه، در آزمون دروس اختصاصی رشته جدید شرکت کند. چنانچه این دانش‌آموز از همه درس‌های مذکور نمره قبولی کسب کند، با تغییر رشته وی موافقت و نمرات دروس گذرانده از رشته قبلی با کد و عنوان یکسان در رشته جدید، از وی پذیرفته می‌شود.

۲- تغییر رشته دانش‌آموزان شاخه‌های نظری یا کاردانش به رشته‌های شاخه فنی و حرفه‌ای یا تغییر رشته در همان شاخه، منوط به توفیق در امتحانات همه درس‌های اختصاصی پایه دهم رشته جدید در خرداد یا شهریورماه همان سال با در نظر گرفتن ظرفیت پذیرش در رشته‌هایی است که اسامی آن از سوی اداره آموزش و پرورش ناحیه / منطقه یا شهرستان اعلام می‌شود.

۳- تغییر رشته به رشته‌های مهارتی شاخه کاردانش، مشروط به کسب نمره قبولی در دروس اختصاصی پایه دهم رشته جدید و گذراندن استانداردهای مهارت تا پایان پایه یازدهم است. در مواردی که دانش‌آموز بخواهد

در مدارس کاردانش دولتی ادامه تحصیل دهد، موافقت اداره آموزش و پرورش ناحیه / منطقه یا شهرستان نیز الزامی است.

۴- زمان تغییر شاخه یا رشته در دوره روزانه حداکثر تا پایان امتحانات شهریورماه پایه دهم است و دانش‌آموزان موظف‌اند حداکثر تا دو هفته قبل از آغاز امتحانات خرداد یا شهریورماه، تقاضای کتبی خود را به مدیرمدرسه تحویل دهند تا نسبت به انجام مراحل تغییر رشته اقدام شود. دانش‌آموزان متقاضی تغییر رشته، می‌توانند حداکثر در دو مرحله خرداد و شهریورماه، در درس‌های امتحان تغییر رشته پایه دهم شرکت کنند.

۵- شرکت دانش‌آموزان در امتحان درس‌های تغییر رشته همراه با امتحان درس‌های پایه دهم رشته اولیه آنان بلامانع است. نمره درس‌های امتحان تغییر رشته همانند درس‌های غیرحضور محاسبه می‌شود و چنانچه دانش‌آموزی در امتحان تمامی درس‌های تغییر رشته نمره قبولی کسب کند و تغییر رشته دهد، نمرات درس‌های مذکور از وی پذیرفته می‌شود و صرفاً در معدل کل دانش‌آموز در رشته جدید منظور خواهد شد.

۶- هزینه امتحان درس‌های تغییر رشته معادل، با تعرفه امتحانات داوطلبان آزاد، از دانش‌آموز دریافت می‌شود.

۷- درس‌های گذرانده شده دانش‌آموزی که با تقاضای تغییر شاخه یا رشته وی موافقت می‌شود با درس‌های رشته جدید مطابقت داده شده و پذیرفته می‌شود و دانش‌آموز موظف است سایر درس‌های عمومی و اختصاصی پایه دهم رشته جدید را که نگذرانده است، با رعایت سایر ضوابط انتخاب کند و بگذراند.

تبصره ۱- درس‌هایی که از نظر محتوا با درس‌های رشته جدید تطبیق دارد، بر اساس جدولی که از سوی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی تهیه و ابلاغ می‌شود، به جای درس‌های رشته جدید پذیرفته می‌شود.

تبصره ۲- چنانچه دانش‌آموزان پایه دهم هریک از شاخه‌های دوره دوم متوسطه، بخواهند پایه دهم را در یکی دیگر از شاخه‌های دوره دوم متوسطه تکرار کنند، مشروط بر آن که ضوابط ورود به آن شاخه را در پایه نهم کسب کرده باشند، می‌توانند در مدارس روزانه در پایه دهم در شاخه جدید ثبت‌نام کرده و با رعایت سایر شرایط ادامه تحصیل دهند. در این صورت همه دروس گذرانده پایه دهم در شاخه قبلی حذف و آن سال تحصیلی به سقف سال‌های تحصیل آنان، با رعایت سقف سنی مقررات نظام وظیفه، افزوده می‌شود.

تبصره ۳- در موارد خاص، تغییر رشته درون شاخه‌ای در پایه یازدهم انجام خواهد شد.

موضوع: آیین‌نامه آموزشی دوره دوم متوسطه در نهد و سی و دومین (۹۳۲) جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ ۱۳۹۵/۳/۱۷ به تصویب رسید.

